

Richard Rorty (1931–2007)

Yhdysvaltain tunnetuin filosofi Richard Rorty kuoli haimasyöpään 8. kesäkuuta. Uuspragmatisti Rorty työskenteli niinsanotun analyyttisen ja niinkutsutun mannermaisen filosofian välisellä ei-kenenkään-maalla. Hänen teoksiaan olivat: *Philosophy and the Mirror of Nature* (1980), *Consequences of Pragmatism* (1982), *Contingency, Irony, and Solidarity* (1988), *Philosophical Papers I–III* (1991 & 1998), *Achieving Our Country: Leftist Thought in Twentieth Century America* (1998) ja *Philosophy and Social Hope* (2000). (Ks. www.phillwebb.net/history/TwentiethCentury/Pragmatism/Rorty/Rorty.htm) Näin Rorty kuvasi hankettaan Risto Kuneliuksen tekemässä *niin & näin* -haastattelussa:

”Metafyysinen perinne on tikapuut, joita pitkin olemme kiivenneet, mutta joita emme tarvitse enää. Voimme heittää tikapuut kädestämme ja jatkaa matkaa ilman niitä. Metafyysikka on huikea perinne, joka jatkuu aina Ranskan vallankumoukseen asti. Se tekee koko vallankumouksen mahdolliseksi. Mutta sen jälkeen metafysiikan voi vähin erin panna syrjään ja unohtaa. Siitä on tullut vanhentuneiden työkalujen kokoelma. Emme tarvitse sitä enää.

[...]

Jeesus ilmaantui jostain ja sanoi: ”Kaikki ihmiset ovat veljiä keskenään.” Kaikki ajattelivat, että hän oli järjiltään, mutta ajatus kuitenkin tarttui. Se oli hyvä ajatus, mutta minulla ei ole aavistustakaan, mistä se sai alkunsa. Marx väitti, että Euroopan porvaristo riistää työväenluokkaa – ja oli oikeassa. Mutta mistä se tuli hänen mieleensä. En tiedä. Hyvä että jonkun mieleen tuli.

[...]

Pragmatismi on paljon radikaalimpi ajattelutapa kuin useimmat ihmiset ajattelevat. Se nakertaa maata monien tavanomaisten uskomustemme alta. Aika usein pragmatismia moititaan siitä, että se on arkijärkistä, yritys ilmaista tavanomaisia, arkisia itseänselvyyksiä filosofisesti. Mutta pragmatismi on itse asiassa monien arkijärkisten asettamustemme vakavaa koettelemista.

[...]

Minusta kaiken kritiikin muoto pitäisi olla yksinkertaisesti ajatus: ”Ei asioiden tarvitse olla näin, ne voisivat olla myös noin.”

(*niin & näin* 2/99)

